

Magdalena Piwnikiewicz

Nr indeksu: 3589

Tytuł pracy: Od religijności do wiary. *Imago mundi* Wojciecha Wencla jako poemat o nawróceniu

STRESZCZENIE:

Najważniejszym problemem badawczym niniejszej pracy jest przemiana głównego bohatera poematu „*Imago mundi*” Wojciecha Wencla z człowieka religijnego w wierzącego. Wszystkie późniejsze analizy służą temu nadrzędnemu celowi, za każdym razem ukazując jednak temat z nieco innej perspektywy.

We wstępie przedstawiam główną hipotezę prowadzonych badań, zarysowuję kontekst biograficzny omawianego utworu i przedstawiam cały dorobek literacki autora *Imago mundi*.

Rozdział I to wciąż jeszcze wprowadzenie do dalszych rozważań. Interpretuję w nim tytuł poematu i zapowiadam wszystkie kolejne części dysertacji. Każda z nich stanowi próbę odpowiedzi na inne pytanie.

Pierwsze jest fundamentalne, dotyczy bowiem tego, czym w sensie genologicznym jest badany przeze mnie tekst. Rozpatrywane warianty gatunkowe to: autobiografia duchowa, świadectwo, epepeja i przypowieść. Swoje przemyślenia opieram na najnowszych ustaleniach w dziedzinie współczesnej genologii literackiej, uwzględniających zjawiska tzw. polimorficzności i agatunkowości.

Po pytaniu „co?” należy postawić kolejne – „kto?”. Trzeci rozdział pracy koncentruje się na osobie mówiącej w *Imago mundi*. Posiłkuję się w tym zakresie rozważaniami Karola Tarnowskiego na temat filozofii podmiotu wiary i Paula Ricœura – o kategorii tożsamości narracyjnej.

W IV rozdziale omawiam zawartą w *Imago mundi* koncepcję czasu („kiedy?”). Okazuje się być ona złożona z wielu wizji temporalnych: chronologicznej, cyklicznej, *kairosu* i „wiecznego teraz”. Jako główny kontekst przywołane zostają Księga Koheleta, księga X *Wyznań* św. Augustyna i eseje Thomasa S. Eliota.

Z kolei w V części rozprawy przedstawiam sposób ukształtowania przez autora przestrzeni („gdzie?”). Punktem wyjścia dla tejże analizy są pisma Mircei Eliadego na temat tzw. środka świata i teoria dialektyczna o współistnieniu sfer *sacrum* i *profanum*. Ten aspekt omawianego

problemu uzupełniają rozważania nad tym, jak w Wencłowym poemacie funkcjonują trzy archetypiczne uniwersalia przestrzenne: piekło, czyściec i niebo.

Następnie przechodzę do kulminacyjnej fazy prowadzonych badań – interpretacji *Imago mundi* w duchu myśli teologicznej Karla Bartha. Szczegółowo przedstawiam zapowiedziany w tytule niniejszej dysertacji proces duchowy, ukazując krok po kroku drogę bohatera poematu od religijności do wiary. Rozdział VI stanowi zatem próbę odpowiedzi na pytanie: „skąd dokąd?” lub też „w jakim kierunku?”.

Część zasadniczą rozprawy zamykają rozważania nad ukrytym w interpretowanym dziele obrazem Boga („o Kim?”). Dotarcie do tej najgłębszej warstwy tekstu staje się możliwe dzięki wyjaśnieniu symbolicznego znaczenia pojęć-kluczy: burzy, wiatru, śniegu, słońca i księżyca. Jako najistotniejszy kontekst interpretacyjny służą w tej części rozprawy Biblia i aktualne badania z zakresu psychologii religii.

W zakończeniu dokonuję podsumowania przeprowadzonych przeze mnie analiz. Zamykam swój wywód refleksją nad tym, jaką rolę *Imago mundi* może odegrać w przyszłości.